

Ajankohtaista kuntataloudesta – mitä uutta kehysriihen jälkeen

Olli Savela, kaupunginvaltuutettu, Hyvinkää

Paikallispolitiikan seminaari

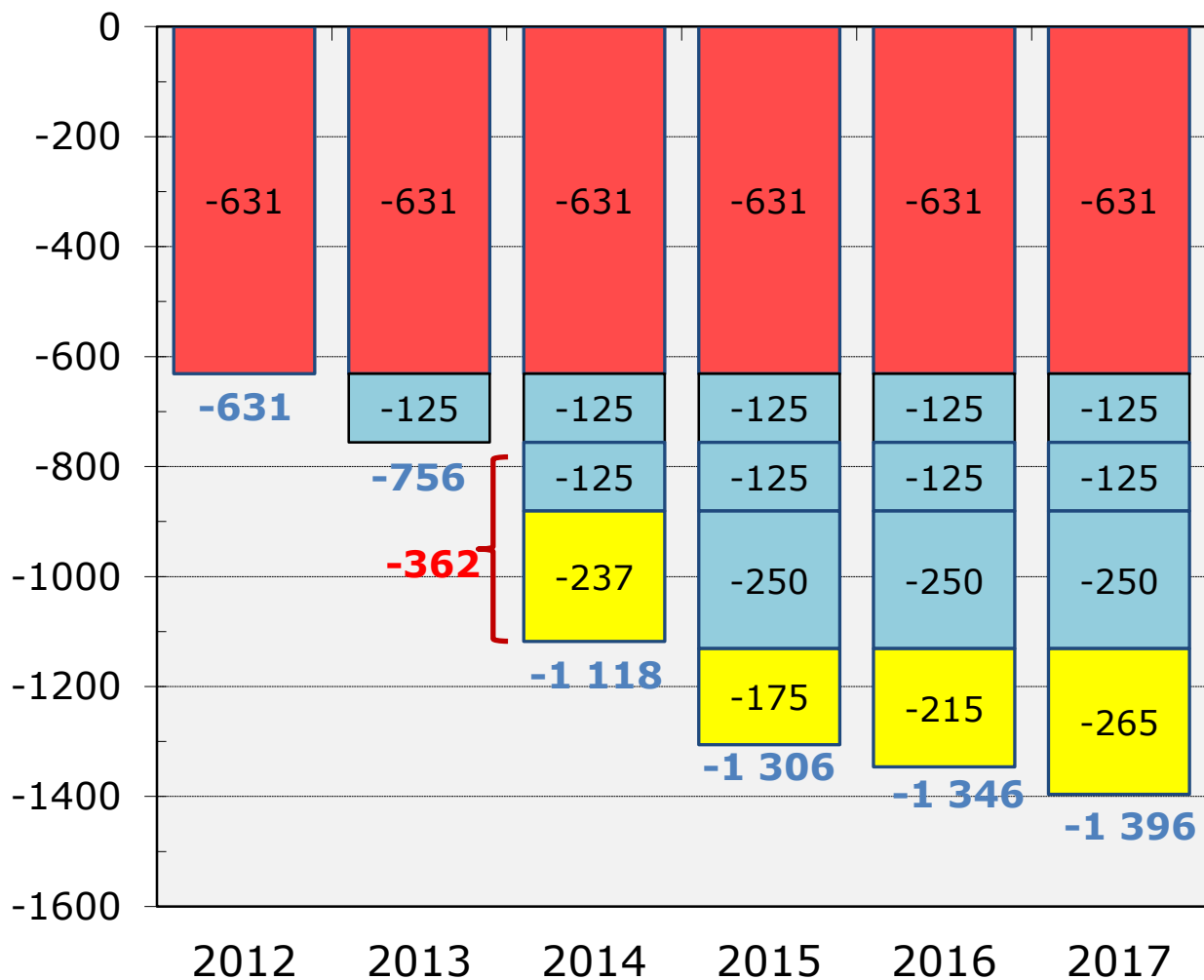
6.4.2014 Lahti

Isoja kuntataloutteen vaikuttavia päätöksiä

- Kuntien tehtäviä (=palveluja) vähennetään miljardilla eurolla vuoteen 2017 mennessä: mm. vanhusten laitospaikkoja ja päivystystä karsitaan ja kelpoisuusehtoja väljennetään
- Tuottavuutta parantamalla ja veronkorotuksilla miljardin euron säästö vuoteen 2017 mennessä
- Uusi kuntatalouden ohjausjärjestelmä → tasapainotavoite ja menorajoite
- Kuntalain uudistus 2015 → yksittäisen kunnan talouden tasapainosäädökset
- Kuntarakennelaki 1.7.2013 → pakkoliitokset ?
- Sosiaali- ja terveystalouden uudistus 2017 → 5 erityisvastuu-alueita (ervaa) järjestävät kaikki palvelut
- Valtionosuusuudistus 2015

Hallitusohjelman sekä kehysriihien 2012-2013 vaikutus kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen, miljoonaa euroa

Lähde: Kuntaliitto

Tehdyt päätökset alentavat valtionosuuksien vuositasoa hallituskaudella (v. 2015) **1,3 mrd. euroa eli noin 15 %**

Vuosille 2012-2017 kohdistuneiden leikkausten johdosta kunnilta jää valtionosuuksia saamatta **6,6 mrd. euroa**

Kehysriihi 2014 ja valtionosuudet

- Peruspalvelujen valtionosuuksia leikataan 104 miljoonaa euroa lisää vuodesta 2015 alkaen (Kuntaliitto) → vuosille 2012-2017 kohdistuneiden leikkausten johdosta kunnilta jää saamatta peruspalvelujen valtionosuuksia 6,9 miljardia euroa
- Lisäksi tulevat opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuuksien leikkaukset
  - Vuonna 2013 92 miljoonaa euroa
  - Vuonna 2014 77 miljoonaa euroa
  - Vuonna 2015 yli 100 miljoonaa euroa

Kehysriihen vaikutuksia kuntiin 2015

- Perusopetuksen valtionavustuksia leikataan 57 miljoonaa euroa
→ ryhmäkoot kasvavat, erityisopetusta vähennetään
- Yleissivistävän koulutuksen valtionapuja leikataan 60 milj. euroa
- Valtionavustukset koulujen rakentamiseen lopetetaan
- Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuja korotetaan (40 milj. euroa) ja kiinteistöveron ala- ja ylärajoja korotetaan (54 milj. euroa) → molemmat vähennetään valtionosuuksista
- Verotuksen perus- ja työtulovähennystä korotetaan (82/100 milj. euroa)
- Eläkkeiden ja sosiaaliturvan indeksikorotus 1.1.2015 vain 0,4 %
→ verotulot vähenevät

Muita kuntia koskevia päätöksiä

- Kotihoidon tuki puoliksi molemmille vanhemmille 1.8.2015
- Päivähoito-oikeutta rajataan osa-aikaiseksi 1.8.2015 alkaen
- Toisen asteen koulutuksen rahoitusuudistus, mm. ammattikorkeakoulujen rahoitus valtiolle 2015, tavoitteena 260 miljoonan euron julkisten menojen leikkaus
- Pitkäaikaistyöttömien työmarkkinatuki kokonaan kuntien maksettavaksi 2015 (150 miljoonaa euroa)
- Kuntien osuus yhteisöveron tuotosta alenee 5 %-yksikköä 2016 (korotettu osuus 2009-2015)
- Toimeentulotuen perusosa kunnilta KELA:lle 2017

Valtionosuusuudistus 2015

- Selvitysmiehen ehdotus tammikuussa 2014 > lakiehdotus huhtikuussa > voimaan 2015 (5 vuoden siirtymäkausi)
- Toisen asteen koulutus uudistuksen ulkopuolella
- Kriteereitä karsitaan
- Rakennushankkeiden valtionosuuksista luovutaan
- Periaatteessa kustannusneutraali valtion ja kuntien kesken ensimmäisenä vuonna, mutta vaikutus eri kuntiin on erilainen
- Keskimäärin suuret kunnat hyötyvät ja pienet häviävät eli uudistuksella pyritään edistämään kuntaliitoksia
- Jatkossa uudistus pienentää peruspalvelujen valtionosuusprosenttia (Kuntaliitto)

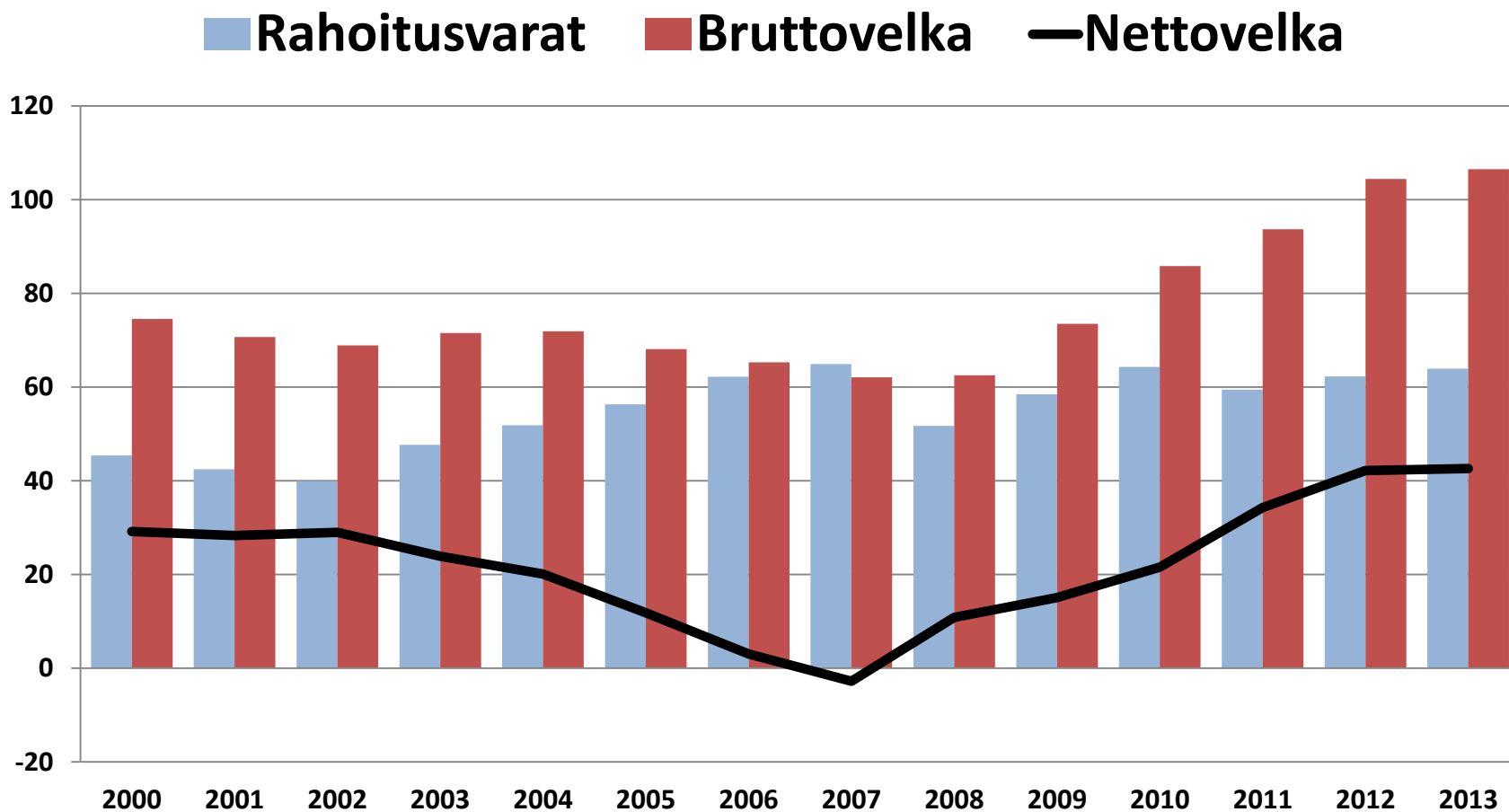
Valtionosuuksien muutokset kuntakoon mukaan:

Asukasluku	(1000 €)	(€/asukas)	Vaikutus vero- prosenttiin (%-yksikköä)
- alle 2 000	-9 331	-201	1,8
- 2 001 - 6 000	-37 886	-85	0,7
- 6 001 - 10 000	-39 388	-91	0,7
- 10 001 - 20 000	-15 421	-11	0,2
- 20 001 - 40 000	10 307	12	-0,1
- 40 001 - 100 000	10 976	11	-0,1
- yli 100 000	79 729	40	-0,2
Yhteensä	-995	0	0,0

Valtionhallinnon rahoitusvarat ja velat

Lähde: Rahoitustilinpito, Tilastokeskus, miljardia euroa

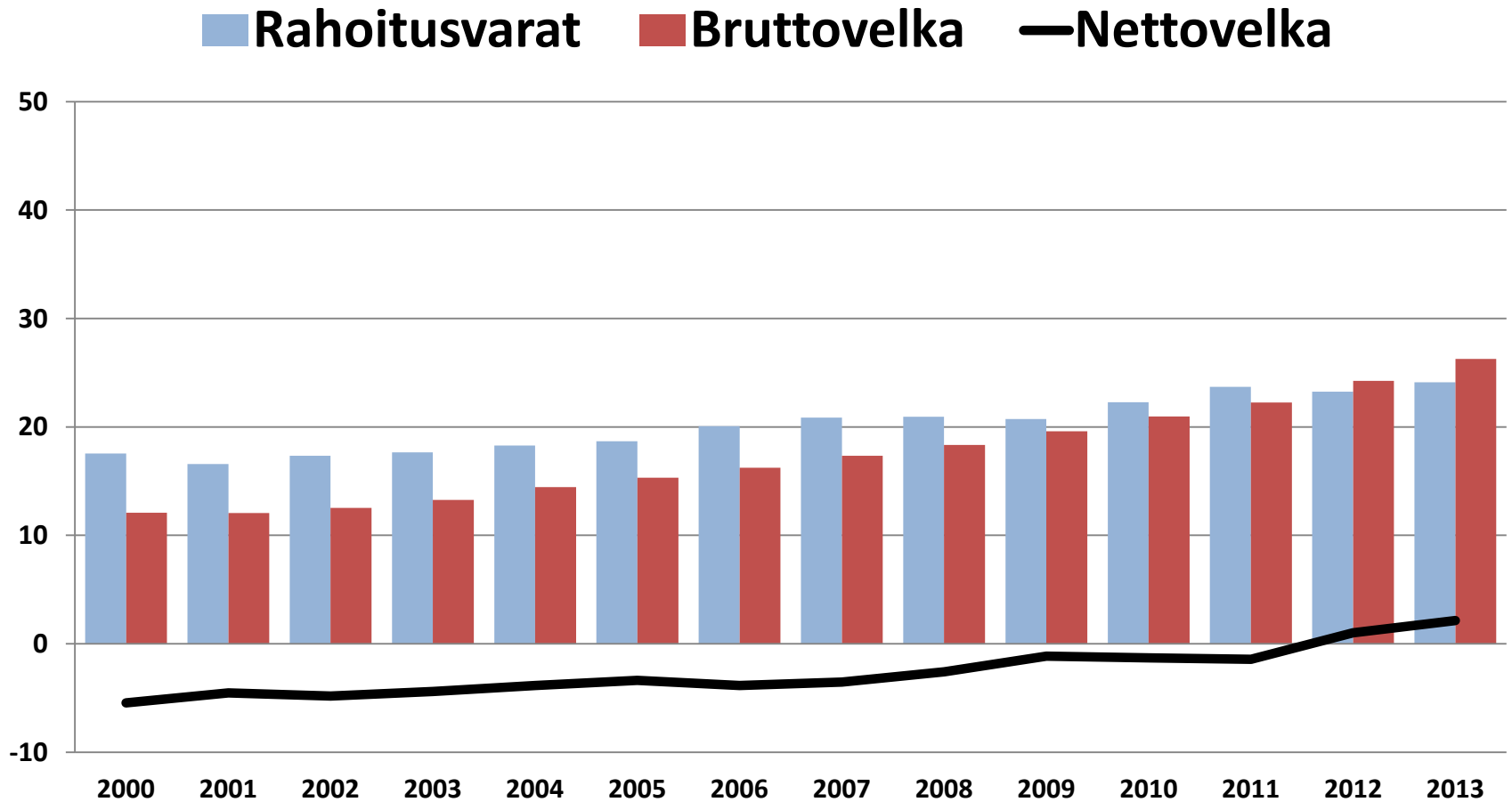
Mistä valtion rahoitusvarat koostuivat ?

(31.12.2013)

- Osakkeet ja osuudet 36,8 mrd euroa
  - Lainasaamiset 18,9 mrd euroa
  - Käteisvarat ja talletukset 5,2 mrd euroa
  - Muut saamiset (kauppaluotot ym.) 3,0 mrd euroa
  - Yhteensä 63,9 mrd euroa
-
- Ei sisällä valtion eläkerahastoa (16,3 mrd euroa)
  - Lisäksi valtiolla on reaaliavarallisuutta:
maata, rakennuksia, teitä, siltoja yms.

Kuntasektorin rahoitusvarat ja velat

Lähde: Rahoitustilinpito, Tilastokeskus, miljardia euroa

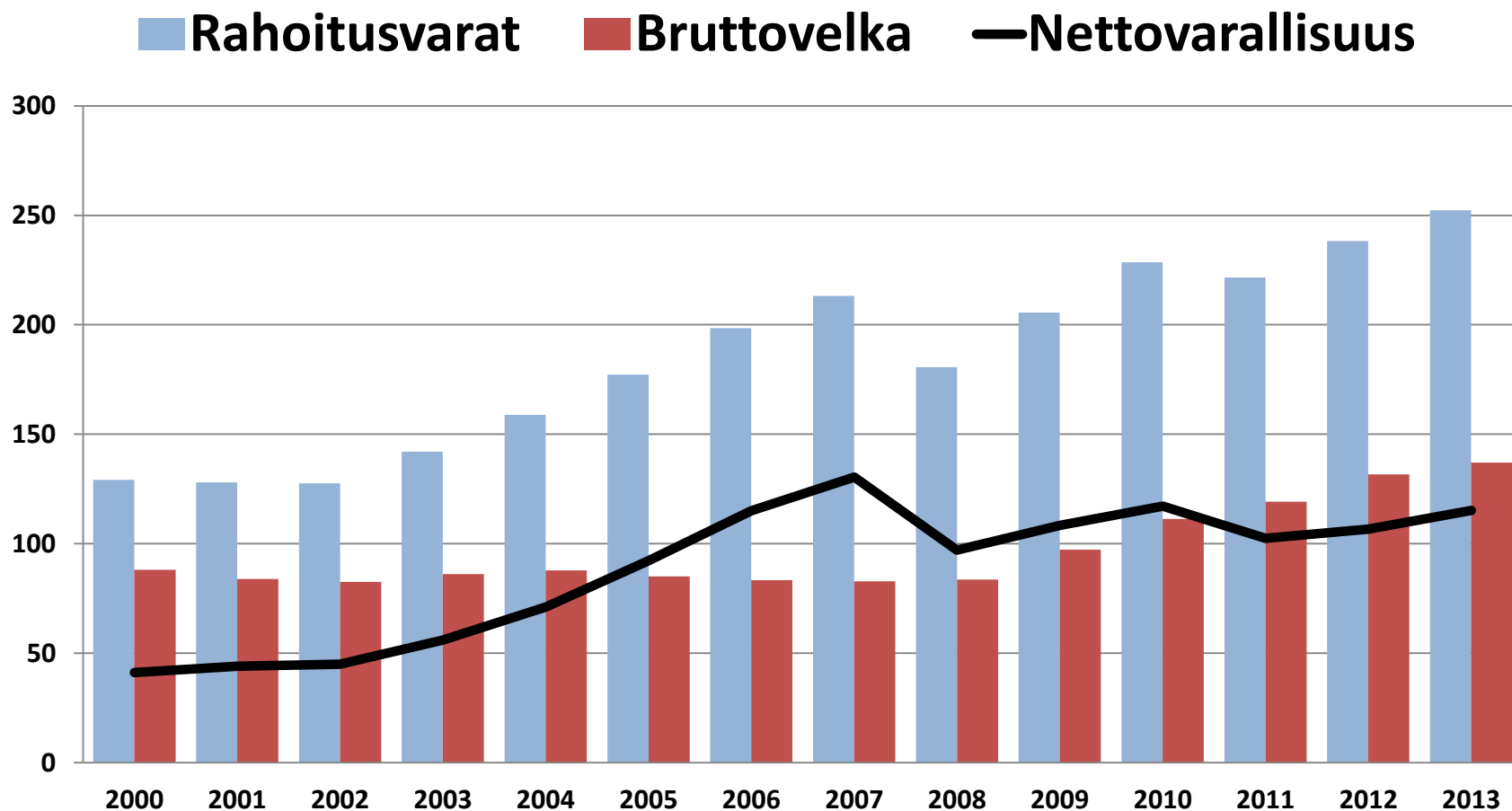

Mistä kuntasektorin rahoitusvarat koostuivat? (31.12.2013)

- Osakkeet ja osuudet 11,7 mrd euroa
- Lainasaamiset 5,3 mrd euroa
- Käteisvarat ja talletukset 3,9 mrd euroa
- Muut saamiset (kauppaluotot ym.) 3,1 mrd euroa
- Yhteensä 24,1 mrd euroa

- Lisäksi kunnilla on reaalivarallisuutta:
maata, metsiä, rakennuksia, katuja, siltoja yms.

Julkisyhteisöjen rahoitusvarat ja velat

Lähde: Rahoitustilinpito, Tilastokeskus, miljardia euroa

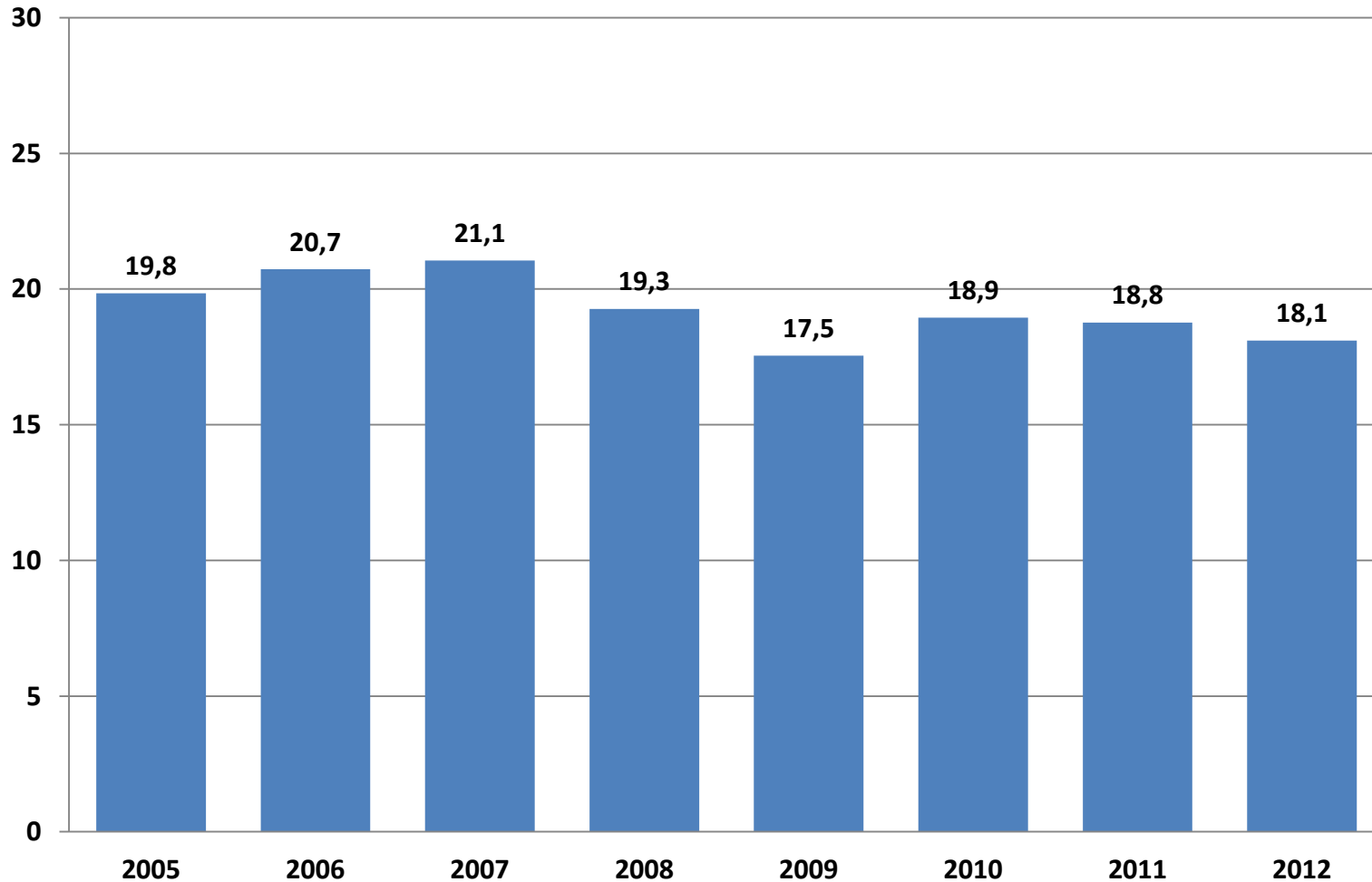
Mistä ratkaisu kuntien rahoituskriisiin ?

- Pääomatulot kunnallisverolle:
Vuoden 2012 verotuksen mukaan kuntien lisätulo voisi olla jopa 2 miljardia euroa
(tosin yhteisöveron tuotto pienenesi jonkin verran)
- Valtionosuuksien leikkaukset peruutettava, lisättävä valtionosuuksia erityisesti köyhimmille kunnille
- Kuntien osuutta yhteisöverosta on korotettava
- Kuntien kehitettävä tuloa tuottavaa toimintaansa (energialaitokset, rakentaminen ym.) ja kaavoitusta
- Kuntien ja kuntayhtymien tuotettava palvelut omana työnä eikä ostettava kalliita yksityisiä palveluita

Pääomatulot vuonna 2012 verotuksen mukaan

Osingot	3 994 miljoonaa euroa
Myyntivoitot	2 648 miljoonaa euroa
Vuokratulot	1 367 miljoonaa euroa
Metsätalouden puhdas tulo	695 miljoonaa euroa
Pääomatulot ulkomailta	144 miljoonaa euroa
Muut pääomatulot	
Pääomatulot yhteensä	10 016 miljoonaa euroa
Kunnallisvero keskimäärin	19,25 prosenttia
Laskennallinen kunnallisveron tuotto	1 928 miljoonaa euroa

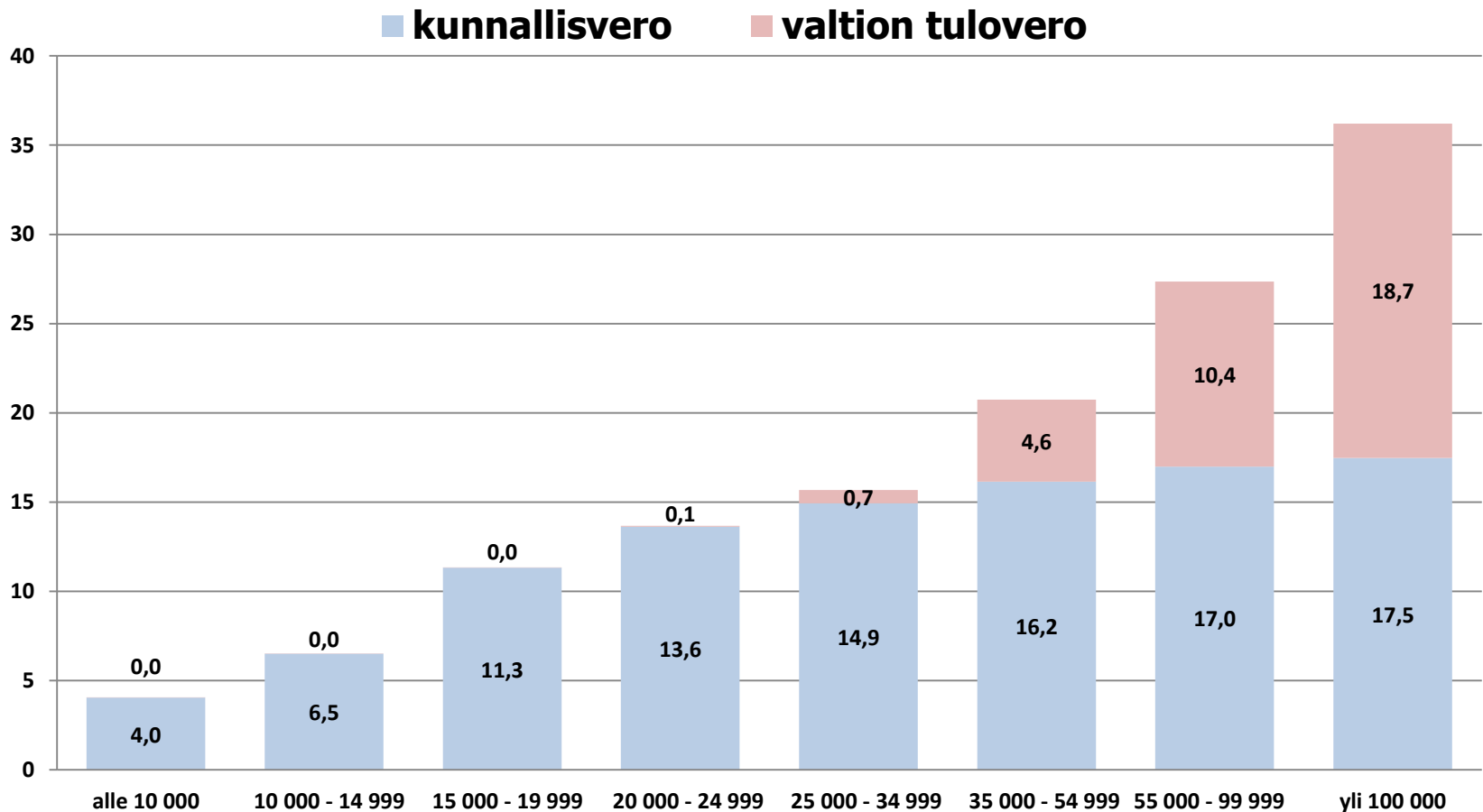
Pääomatulojen toteutunut veroprosentti, lähde: Verohallinto

Toteutunut veroprosentti 2012 eri vuosituloluokissa, ansiotulot

Lähde: verohallinto ja omat laskelmat

Toteutunut veroprosentti 2012 eri vuosituloluokissa, ansiotulot ja pääomatulot

Lähde: verohallinto ja omat laskelmat

